

СИЛАБУС
спеціального курсу
«Процес прийняття процесуальних рішень у кримінальному провадженні»
2022/2023 навчального року

Назва курсу	Процес прийняття процесуальних рішень у кримінальному провадженні
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет кафедра кримінального процесу і криміналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	081 Право 081 Право
Викладачі курсу	Слюсарчук Христина Ростиславівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу і криміналістики Мазур Марта Романівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу і криміналістики
Контактна інформація викладачів	khrystyna.slyusarchuk@lnu.edu.ua https://law.lnu.edu.ua/employee/slyusarchuk-hrystyna-rostyslavivna marta.mazur@lnu.edu.ua https://law.lnu.edu.ua/employee/mazur-marta-romanivna
Консультації по курсу відбуваються	Щовівторка, 10:00-12:00 год. (вул. Січових Стрільців, 14, ауд. 511) Консультації в день проведення лекційних (практичних) занять відбуваються за попередньою домовленістю. Також можливі он-лайн консультації через Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на Viber чи електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/course/protses-pryuniattia-rishen-u-kryminalnomu-provadhenni
Мова викладання	Українська/ Англійська (починаючи з третього року викладання)
Політика навчальної дисципліни	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Студенти зобов'язані відвідувати заняття. Пропущені практичні заняття студенти повинні відпрацювати. Студенти зобов'язані дотримуватися визначених строків для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час занять в цілях, не пов'язаних з навчанням, забороняється.
Вимоги академічної доброчесності	Прослуховуючи цей курс, студенти погоджуються виконувати вимоги принципів академічної доброчесності: <ul style="list-style-type: none"> – вирішувати завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; – надавати для оцінювання лише результати власної роботи; – не вдаватися до кроків, що можуть у нечесний спосіб покращити власні результати навчання чи погіршити (покращити) результати інших студентів; – жодним чином не публікувати відповіді на питання, що ставляться в рамках дисципліни; – роботи студентів мають бути їх оригінальними

	<p>дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фальсифікація джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу плагіату чи обману.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Інформація про курс</p>	<p>Дисципліна «Процес прийняття процесуальних рішень у кримінальному провадженні» («Decision-making process in criminal proceedings») є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх правників, і знайомить із підставами, механізмами та закономірностями прийняття рішень у кримінальному провадженні, етапами та структурою процесу прийняття рішень, техніками та прийомами прийняття індивідуальних та колективних рішень, типовими логічними помилками в процесі прийняття рішень, а також способами їх уникнення.</p>
<p>Коротка анотація курсу</p>	<p>Дисципліна «Процес прийняття процесуальних рішень у кримінальному провадженні» покликана виробити у студентів уміння вирішувати сучасні проблеми досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень, виявляти недоліки правового регулювання, аналізувати правозастосовну практику, формулювати власні правові позиції з означеного напряму; сформувати практичні навички під час прийняття та оформлення процесуальних рішень.</p>

<p style="text-align: center;">Мета та завдання курсу</p>	<p>Метою курсу є надати студентам поглиблених знань про правову та психологічну природу процесу прийняття рішень та розвинути практичні навички прийняття індивідуальних і колективних рішень у кримінальному провадженні.</p> <p>До завдань опанування цієї дисципліни належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поглиблене вивчення підстав, етапів та структури процесу прийняття рішень у кримінальному провадженні, правових стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень, психологічних концепцій прийняття рішень, основні стилі та типи рішень, специфіки прийняття рішення в умовах невизначеності та ризику; - сформувати навички прийняття індивідуальних і колективних рішень з використанням сучасних технологій прийняття рішень.; - окреслення шляхів вирішення проблемних ситуацій у процесі прийняття рішень у кримінальному провадженні; - вироблення умінь реалізації норм кримінальних процесуальних інститутів кримінального провадження у процесі прийняття рішень з використанням оптимальних тактичних прийомів; - порівняльно-правовий аналіз кримінального процесуального законодавства України та іноземних держав в частині регламентації процесу прийняття рішень у кримінальному провадженні; - набуття навичок складання процесуальних документів у кримінальному провадженні. <p>Дисципліна «Процес прийняття рішень у кримінальному провадженні» спрямована на формування таких компетентностей:</p> <p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення про проведення процесуальних дій, застосування заходів процесуального примусу, давати розгорнуту юридичну аргументацію правової позиції під час кримінального провадження;</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур кримінального судочинства в Україні;</p> <p>СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів захисником, представником потерпілого цивільного позивача, цивільного відповідача, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;</p> <p>СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, зокрема клопотання про проведення процесуальних дій, що пов'язані з обмеженням конституційних прав і свобод особи, підсумкові документи досудового розслідування і судового розгляду, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p>
	<p style="text-align: center;"><i>Основна література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шумило М. Імовірність і вірогідність знання у кримінальному провадженні як передумова потреби об'єктивізації результатів доказування // Право України. 2014. № 10. С. 44-52. 2. Гмирко В. П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація.

<p style="text-align: center;">Література для вивчення дисципліни</p>	<p>СМД-репрезентація: монографія. Д., 2010. 314 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Павлишин А. А. Стандарти доказування у кримінальному провадженні / Павлишин А. А., Слюсарчук Х. Р. – Львів : ТОВ «Колір ПРО», 2018. – 292 с. (16,97 друк. арк.; особистий внесок – 8,49 друк. арк.). 4. Vidmar N. American Juries: the verdict / Neil Vidmar and Valerie P. Hans – 1st American hardcover ed., New York, 2007. 428 p. 5. Walton D. Burden of proof, presumption and argumentation / Douglas Walton, University of Windsor, Canada. – Printed in the United States of America, 2014. 300 p. 6. Weinstein Jack B. Dewsbury I. Comment on the meaning of “proof beyond a reasonable doubt” // Law, Probability and Risk. 2006. № 5. P. 167 – 173. URL: http://lpr.oxfordjournals.org/content/5/2/167.full.pdf+html. – Title from the screen. 7. Whitman James Q. The Origins of Reasonable Doubt: Theological Roots of the Criminal Trial / James Q. Whitman. – Yale University Press, 2008. 288 p. 8. Wiener Richard L. Handbook of Trial Consulting / Richard L. Wiener and Brian H. Bornstein. – New York, 2011. 409 p. 9. Sundby Scott E. A life and death decision: a jury weighs the death penalty / Scott E. Sundby – 1st published by Palgrave Macmillan. New York, 2005. 220 p. 10. Murphy P. Evidence, Proof and Facts / Peter Murphy. – Published in the United States by Oxford University Press, 2003. 620 p. <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем лише в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p style="text-align: center;"><i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://court.gov.ua/ – офіційний веб портал судової влади в Україні. 2. http://www.gp.gov.ua – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. 3. http://www.reyestr.court.gov.ua – єдиний реєстр судових рішень в Україні. 4. http://zakon5.rada.gov.ua/laws – законодавство України 5. University of Edinburgh: http://www.drps.ed.ac.uk/20-21/dpt/cxlaws11418.htm 6. University of London: https://www.qmul.ac.uk/law/postgraduate/courses/llm/modules/llm/items/solm038-strategic-decision-making-for-lawyers-sem-2.html 7. Maastricht University: https://www.maastrichtuniversity.nl/meta/366722/legal-decision-making-and-neurosciences 8. University College London: https://www.ucl.ac.uk/laws/study/llm-master-laws/modules-2020-21/judges-courts-and-judicial-decision-making-laws0312 9. Cornell Law School: https://www.law.cornell.edu/wex/criminal_procedure 10. Anna Maria College: https://online.annamaria.edu/mpa/resource/art-of-decision-making-criminal-justice-professionals
<p>Тривалість курсу</p>	<p>16 год.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>16 години аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 8 годин практичних занять та годин самостійної роботи</p>

Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Застосування знань та розуміння / Applying knowledge and understanding: уміння організувати процес прийняття рішення як індивідуально, так і в групі, застосовувати різні стратегії, сучасні методи та техніки для прийняття оптимального рішення, аналізувати причини бар'єрів та обмежень у процесі прийняття індивідуальних і групових рішень. ▶ Формування тверджень / Making judgements: критичний аналіз проблеми, яку потрібно розв'язати, виокремлення найсуттєвіших аспектів; напрацювання альтернативних варіантів рішення проблеми; аналіз та оцінка критеріїв і обмежень, що впливають на рішення; оцінювання (зважування) альтернативних варіантів за допомогою різних стратегій; прийняття оптимального варіанту рішення. ▶ Комунікативні навички / Communication skills: уміння представляти результати теоретичних та емпіричних досліджень у різному форматі на наукових конференціях різних рівнів; володіти прийомами ефективною самопрезентації під час публічного виступу; вміння вести наукову дискусію в рамках усного спілкування. ▶ Навички навчання / Learning skills: здатність удосконалювати уміння та навички організації процесу прийняття рішень в кримінальному провадженні, відповідно до норм закону, із врахуванням психологічних особливостей, стратегій та технік прийняття рішень.
Ключові слова	Рішення, кримінальне провадження, доказування
Формат курсу	Форма навчання – денна (очна), заочна
Форми і види навчальних занять	Лекції, практичні заняття, індивідуальна робота, консультації, елементи дистанційного навчання, проміжний та підсумковий контроль
Зміст дисципліни за темами	
<i>Змістовний блок I. Вступ до курсу. Мета та завдання</i>	
Лекція 1	Загальнотеоретичні основи процесу прийняття рішень (decision-making process) у кримінальному провадженні.
Практичне заняття 1	
Лекція 2	Послідовність і зміст основних етапів процесу прийняття рішень.
Практичне заняття 2	
<i>Змістовний блок II. Правила прийняття рішень у кримінальному провадженні</i>	
Лекція 3	Організаційно-процесуальні правила прийняття рішень у кримінальному провадженні.
Практичне заняття 3	
Лекція 4	Стандарти доказування як елемент процесу прийняття рішень у кримінальному провадженні.
Практичне заняття 4	
Лекція 5	Правова характеристика доброякісності рішення у кримінальному провадженні.
Практичне заняття 5	
Лекція 6	Основи психології прийняття рішень.
Практичне заняття 6	
Лекція 7	Співвідношення раціонального та інтуїтивного під час прийняття рішень. Помилки на різних етапах прийняття рішень, та способи їх уникнення.
Практичне заняття 7	
Лекція 8 Практичне заняття 8	Оцінка прийнятого рішення та його результатів у кримінальному провадженні.
Навчальні методи та техніки, які будуть	Презентації, обговорення, дискусії, групові проекти

використовуватися під час викладання курсу	
Необхідне обладнання	Комп'ютерна техніка з виходом в мережу Інтернет
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25; - контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25; - залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. - Підсумкова максимальна кількість балів 100. <p>При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.</p>
Перелік питань до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види рішень у кримінальному провадженні. 2. Поняття, правова природа та значення процесу прийняття рішень (decision-making process) у кримінальному провадженні. 3. Підходи до розуміння етапів та елементів (структури) процесу прийняття рішень. 4. Суб'єкти прийняття рішень у кримінальному провадженні. 5. Організаційно-процесуальні та психологічні правила прийняття рішень. 6. Етапи процесу прийняття рішень у кримінальному провадженні. 7. Виявлення проблемної ситуації та постановка завдання прийняття рішення. 8. Пошук та аналіз необхідної інформації про проблему. Визначення критеріїв доброякісного рішення. 9. Прогнозування можливих результатів із подальшим виявленням або конструюванням альтернативних варіантів рішень. Оцінювання якості варіантів рішень, порівняння їх між собою. 10. Вибір одного (чи декількох) найвідповідніших меті. 11. Опрацювання плану реалізації, оформлення та впровадження (виконання) рішення. Аналіз прийнятого рішення та його результатів. 12. Прийняття рішень «за внутрішнім переконанням» (психологічний та гносеологічний аспекти). 13. Дискреція (розсуд) та угляд у кримінальному судочинстві. 14. Доказові презумпції та преюдиції у процесі прийняття рішень під час кримінального провадження. 15. Врахування об'єктивних правил доказування як елемент процесу прийняття рішень. 16. Аргументація. Техніки аргументації у процесі прийняття рішень. 17. Правова природа, поняття та ознаки стандартів доказування у кримінальному провадженні. 18. Мета запровадження та значення стандартів доказування у процесі формування знання про обставини кримінального провадження. Категорія «ймовірності», «вірогідності» та «достовірності» знання у кримінальному провадженні. 19. Система та класифікація стандартів доказування у кримінальному провадженні.

20. Стандарти доказування «поза розумним сумнівом» у процесі прийняття рішень під час кримінального провадження. Рішення Верховного суду України та США, практика Європейського суду з прав людини та Міжнародного кримінального суду.
21. Стандарти доказування «обгрунтована підозра» у процесі прийняття рішень під час кримінального провадження. Рішення Верховного суду, практика Європейського суду з прав людини.
22. Стандарти доказування «достатня підстава» у процесі прийняття рішень під час кримінального провадження. Рішення Верховного суду, практика Європейського суду з прав людини.
23. Поняття та система правових стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень.
24. Законність кримінальних процесуальних рішень. Обгрунтованість та вмотивованість кримінальних процесуальних рішень.
25. Категорія «справедливості» у кримінальному судочинстві.
26. Своєчасність та розумність кримінальних процесуальних рішень. Рішення Верховного суду та практика Європейського суду з прав людини
27. Природа процесу прийняття рішень. Вплив типу особистості, типу мислення та інших психологічних характеристик на процес прийняття рішення.
28. Психологічні моделі прийняття рішень, зокрема WRAP (Д.Хіз), модель Д. Аріелі, Д. Канемана. Стили прийняття рішень, їх класифікація та характеристика.
29. Феномени прийняття індивідуальних (ефекти оцінки та вибору альтернатив (якірний ефект, ефект сприйняття ризику (феномен М. Старра) та колективних рішень (ефект поляризації. Феномен «group-think». Ефекти «обсягу» і «складу» групи, що приймає рішення. Ефект «асиметрії якості рішень». Феномен хибної згоди. Феномен «віртуального вирішувача». Ефект конформізму тощо).
30. Дві системи мислення (автоматична швидка та раціональна повільна). Помилки інтуїтивного мислення. Ілюзії розуміння та прогнозування при прийнятті рішень (ілюзія значущості, ілюзії експертів, тощо).
31. Основні моделі прийняття рішень. Прескриптивна (нормативна) та дескриптивна моделі.
32. Концепція обмеженої раціональності (Г. Саймон).
33. Основні правила («стратегії спрощення») при прийнятті рішення. Логічні помилки у прийнятті рішень. Прийоми, що допомагають приймати рішення.
34. Психологічні закономірності виникнення помилкових рішень. Особливості прийняття рішення в умовах невизначеності, ризику, дефіциту часу та неповноти інформації.
35. Оцінка (аналіз) прийнятого рішення. Внутрішній та зовнішній прояв.
36. Закономірності (механізми, прояви, елементи) оцінки прийнятих рішень суб'єктами кримінального провадження на предмет їх ефективності (дієвості).

	37. Правові наслідки результатів оцінки прийнятих рішень суб'єктами кримінального провадження.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано після завершення його вивчення